

Brabantse gynaecoloog verwekte zeker drie donorkinderen bij vrouwen die hij behandelde

Rik Kuiper
Elsendorp

Een Brabantse gynaecoloog heeft met zijn eigen sperma minstens drie donorkinderen verwekt bij vrouwen die hij tussen 1988 en 1992 behandelde. In één geval wilde de vrouw zwanger worden van haar eigen partner. Henk Ruis beweert zijn zaad niet bewust te hebben gebruikt.

Om eventuele andere donorkinderen te helpen bij hun zoektocht, brengt vruchtbaarheidskliniek Nij Geertgen in Elsendorp zijn naam naar buiten. De kliniek roept twijfelende ouders en donorkinderen op zich te melden.

Nij Geertgen is een doorstart van Stichting Geertgen, die Ruis (71) halverwege de jaren tachtig oprichtte. De stichting ging in 2014 failliet. Ruis was als gynaecoloog ook verbonden aan onder meer het voormalige Liduina-ziekenhuis in Boxtel en het Sint-Joseph Ziekenhuis in Veghel. Er zijn vooralsnog geen signalen dat in die ziekenhuizen ook misstanden plaatsvonden.

Het nieuws kan onrust veroorzaken bij duizenden stellen die zich door Ruis lieten behandelen, verwacht Janneke Maas van Stichting Fiom, die donorkinderen helpt hun biologische vader te vinden. Bij een vergelijkbare casus vorig jaar 'belden mensen in paniek naar het ziekenhuis', zegt ze. 'Ouders moesten met hun soms 40-jarige kinderen het gesprek aangaan: misschien is papa toch je papa niet.'

De zaak-Ruis kwam aan het rollen doordat een vrouw haar dna in een internationale dna-databank had laten

opnemen. Ze bleek een match te hebben met een familielid van de gynaecoloog bij wie haar ouders eind jaren tachtig aanklopten voor een vruchtbaarheidsbehandeling. Uit dna-onderzoek bleek dat niet haar opvoedvader, maar Henk Ruis haar biologische vader is.

De oud-gynaecoloog liet zijn genetisch materiaal vervolgens opnemen in de database van stichting Fiom. Daaruit volgden nog twee dna-matches met kinderen die wisten dat ze met donorzaad verwekt waren. De drie kinderen werden geboren tussen 1988 en 1992. Fiom stelde Nij Geertgen op de hoogte.

Ruis zelf ontkent dat er opzet in het spel was. 'Het was een totale verrassing', zegt hij over de drie matches. Gevraagd naar een verklaring wijst hij op 'de primitieve laboratoriumfaciliteit' waarover hij destijds beschikte. Mogelijk raakte zijn eigen zaad daar vermengd met het zaad van de wensvader of werd het per ongeluk verwisseld. Het zaad van Ruis was, zo beweert hij, in het lab aanwezig voor experimenten

De oud-gynaecoloog ontkent dat er opzet in het spel was. 'Het was een totale verrassing'

om de invriesprocedure te verbeteren.

Medisch directeur en gynaecoloog Marieke Schoonenberg van Nij Geertgen noemt het onbegrijpelijk dat zo iets heeft kunnen gebeuren. 'Het gebruik van eigen materiaal door een behandelaar was ook toen al onwenselijk en onethisch', zegt ze. 'De impact op ouders en kinderen is groot. Wij willen hen met raad en daad bijstaan.' Volgens Schoonenberg is het met de protocollen in de huidige kliniek onmogelijk dat gynaecologen gebruikmaken van hun eigen sperma.

Ruis is de vijfde Nederlandse vrouwenarts van wie openbaar gemaakt is dat hij - al dan niet bewust - eigen zaad gebruikte bij vruchtbaarheidsbehandelingen. Zo werd in 2017 duidelijk dat de Rotterdamse gynaecoloog Jan Karbaat opzettelijk tientallen kinderen had verwekt met zijn eigen sperma.

Opvallend genoeg was Karbaat ook enkele jaren voorzitter van Stichting Geertgen. 'Ik zocht iemand om de zaak op poten te zetten', zegt Ruis daar desgevraagd over. 'Hij was de enige buiten de academische wereld met knowhow over het zaaddonorschap.' De kliniek van Ruis nam ook ingevroren sperma af bij de kliniek van Karbaat.

Na de onthullingen over Karbaat bleek dat ook de gynaecologen Jan Wildschut (Zwolle, zeker 47 kinderen), Jos Beek (Leiderdorp, minimaal 21) en Henk Nagel (Den Bosch, minstens één) hun eigen zaad bij vrouwen inbrachten. In de meeste gevallen was hun anoniem donorzaad beloofd. Van Karbaat en Wildschut is bekend dat zij hun eigen zaad ook gebruikten bij vrouwen die van hun eigen partner zwanger wilden worden.